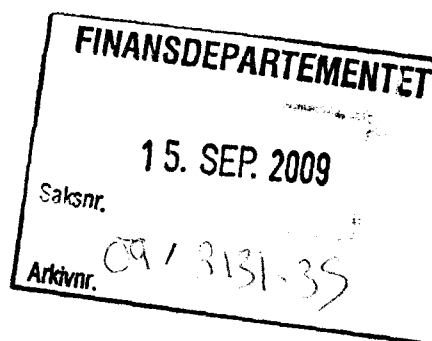

Sparebankforeningen
The Norwegian Savings Banks Association

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 09/3131 FM MAO

Vår ref.: 2009 00069-1

Oslo 11.09.09

Høring om NOU 2009:13, "Brede pensjonsordninger"

Viser til ovennevnte NOU, samt høringsbrev fra departementet datert 9. juni i år, og gir med dette våre synspunkter på utredningenes vurderinger og anbefalinger. Som kjent har Sparebankforeningen, sammen med Finansnærings Hovedorganisasjon (FNH), Verdipapirfondenes Forening, Norske Pensjonskassers Forening og Finansnærings Arbeidsgiverforening, vært representert i utvalget via en fellesrepresentant, avdelingsdirektør Sissel Rødevand i FNH. Vi ble i den forbindelse holdt løpende orientert om utvalgets arbeid.

Generelt

Utgangspunktet er: Ny alderspensjon i folketrygden fra 2011 gjør det nødvendig med tilpasninger og/eller endringer i tjenstepensjonssystemet i privat sektor, både i forhold til gjeldende regelverk, men også ved at de som i dag tilbyr tjenstepensjonsløsninger må legge om sine systemer, samt at medlemmene av tjenstepensjonsordningene må informeres om endringer og konsekvenser. Dertil kommer også eventuelle nødvendige endringer i avtaler mellom arbeidsgiver og ansatte som griper inn i pensjonsordningene.

Sparebankforeningen har helt siden pensjonskommissjonen ble nedsatt i 2001 støttet den såkalte "arbeidslinjen" i reformeringen av folketrygden, herunder innføring av en alleårsregel og fleksibel pensjonsalder. Vi trekker nå linjen frem til denne utredningen om private tjenstepensjonsordninger, og understreker viktigheten av at et nytt regelverk på dette området tilnærmet fullt ut samspiller med ny alderspensjon i folketrygden. I dette legger vi ikke bare samspill i selve regelverket, men også et samspill i tid; det vil si at implementeringen av nytt regelverk skjer samtidig på alle områder.

Innfasingen av ny alderspensjon i folketrygden starter i 2011. I den forbindelse, som et ledd i tilpasningen til ny folketrygd, er det på gang endringer i regelverket for både uføre- og førtidspensjonister, samt et nytt regelverk for private tjenstepensjonsordninger (som denne NOU'en omhandler). Vi har nå en unik mulighet til å realisere et helhetlig og harmonisert

pensjonssystem som omfatter alders- og uførepensjon både i folketrygden og private tjenstepensjonsordninger.

Sparebankforeningen stiller seg med andre ord bak utvalgets anbefaling om at utredningen av nye tjenstepensjonsprodukter samkjøres med ny folketrygd.

Hybridordning – ny attraktiv tjenstepensjonsordning

Det er positivt at utvalget går inn for å utrede nye tjenstepensjonsprodukter, såkalte hybridordninger, som er bedre tilpasset ny folketrygd, og som kan være mer fleksible og attraktive for både arbeidsgiver og arbeidstaker.

Hybride tjenstepensjonsordninger er, slik beskrevet av utvalget, kombinasjoner av tradisjonelle ytelsesordninger med fleksible premier og veldefinert regulering av pensjoner, og innskuddsordninger. Avkastningsrisiko vil gi usikkerhet knyttet til det endelige pensjonsnivået, men risikoen deles mellom arbeidstakere/pensjonister og foretak.

Utvalget drøfter ulike varianter av hybride ordninger, der forskjellene består i ulik fordeling av risiko mellom foretak og arbeidsgiver, dog innenfor ”ytterpunktene” sluttlønnbasert ytelsesordning (foretaket har det meste av risikoen) og en ren innskuddsordning (der arbeidstaker har det meste av risikoen).

Vi finner også å støtte utvalgets anbefaling av at lovverket bør åpne for en stor grad av valgfrihet i forhold til utforming av nye hybridordninger, blant annet når det gjelder adgang til regulering av opptjente rettigheter. Videre er det viktig at ytelsesordninger gis gode overgangsordninger og lukkemuligheter. Dette er et viktig i lys av at en hybridordning trolig vil bli en foretrukket løsning i fremtiden, og at ønsket om overgang fra og lukking av ytelsesordninger blir imøtekommet gjennom et fleksibelt regelverk.

Hvilke opptjeningssatser som bør legges til grunn i hybridordningene bør bli gjenstand for en grundig vurdering der alle relevante forhold blir hensyntatt.

Fleksibel pensjonsalder bør selvsagt være på plass også i de nye tjenstepensjonsordningene, som et naturlig ledd i harmoniseringen med ny alderspensjon i folketrygden.

Enklere skifte av arbeidsgiver – forenklet medregning

En viktig premiss for utvalgets arbeid er at pensjonssystemet ikke skal virke hemmende på mobiliteten i arbeidsmarkedet. Med andre ord; skifte av arbeidsgiver skal i minst mulig grad påvirke pensjonsopptjeningen.

En harmonisering av regelverket i folketrygden og private tjenstepensjonsordninger vil være et godt bidrag til å svekke ”pensjonsargumentet” ved et ønsket jobbskifte. I likhet med utvalget ser vi imidlertid også konturene av et nytt pensjonsskille mellom innskuddspensjoner (evt. hybride pensjonsordninger) i privat sektor, og ytelsespensjoner i offentlig sektor.

Med andre ord; mobilitetsgevinsten ved et harmonisert regelverk i folketrygden og private tjenstepensjonsordninger kan ”spises opp” av et større skille mellom private og offentlige tjenstepensjoner.

Utvalget peker i den forbindelse på endrede medregningsregler som et virkemiddel for å gjøre et samlet pensjonssystem minst mulig mobilitetshemmende. I praksis innebærer dette at behovet for å utstede fripoliser og pensjonskapitalbevis blir mindre, og til og med blir borte. Dette krever forenklinger i medregningsregelverket som gjør det enklere å flytte opptjente rettigheter fra tidligere arbeidsforhold til ny arbeidsgivers pensjonsordning. Sparebankforeningen støtter en slik forenkling.

Det kan selvsagt anføres at en videreutvikling av pensjonsportalene til NAV og Norsk Pensjon vil gi den enkelte en tilstrekkelig god og pedagogisk oversikt over sine pensjonsrettigheter, og at det sånn sett ikke spiller så stor rolle om rettighetene stammer fra en eller flere fripoliser, eller fra en tjenstepensjonsordning (evt. bestående av opptjente pensjonsrettigheter fra flere arbeidsforhold). Vi antar likevel at færre fripoliser/pensjonskapitalbevis, eller i ytterste konsekvens; kun en tjenstepensjonsordning, vil forenkle og effektivisere det samlede pensjonssystemet.

Et enklere pensjonssystem bør være et mål i seg selv, uavhengig av eventuelle økonomiske gevinster. Jo enklere pensjonssystem, jo større legitimitet og engasjement/interesse blant folk flest. Heri ligger en betydelig samfunnsøkonomisk gevinst.

Dagens innskuddspensjonsordninger – på tide med en revisjon

Utvalget drøfter nivået på innskuddssatsene i innskuddsordninger, og påpeker at dagens maksimalsatser kan medføre en ”uønsket forringelse av pensjonsordningens sjenerøsitet for arbeidstakere med lang tjenestetid ved omdanning fra ytelses- til innskuddsordning”.

Utvalget viser også til at ny folketrygd ikke gir pensjonsopptjening for inntekt over 7,1G verken i folketrygden eller AFP. Dertil kommer en eventuell økning av minimums utbetalingsperiode fra dagens ti år (utvalget nevner som et eksempel 15 år, alternativt utbetaling til minimum fylte 77 år). For å sikre samme årlige pensjon som under dagens regelverk, må innskuddssatsene etter vår oppfatning økes.

I tillegg mener vi at arbeidstaker bør få pensjonsopptjening fra første lønnskroner, samt ha krav på medlemskap i innskuddspensjonsordningen uavhengig av stilling. Dette vil utvilsomt bidra til en forenkling og forbedring av arbeidstakers pensjonsrettigheter, og støtte oppunder ”alleårsregelen” i folketrygdens alderspensjon.

Med andre ord: Sparebankforeningen mener det er behov for nye satser og opptjeningsregler i innskuddspensjonsloven og lov om obligatorisk tjenstepensjon. Hvis ikke risikerer vi at rene innskuddspensjonsordninger blir ansett som lite attraktive og uaktuelle både ved opprettelse og eventuell omdanning.

Tariffesting – betydelige utfordringer som må drøftes grundig

I utvalgets mandat står det at det også skal legges vekt på et tjenstepensjonssystem som ”fremmer innflytelsen for arbeidslivets parter”. Tjenstepensjonsordninger i privat sektor er i dag i all hovedsak knyttet til den bedriften/organisasjonen som har opprettet ordningen.

Utvalget fastslår at innflytelse over etablering og endring av tjenstepensjonsordninger i prinsippet kan kobles til tariffavtale, men påpeker selv at dette vil reise utfordringer blant annet knyttet til dagens lovkrav om forholdsmessighet og likebehandling av ansatte. Utvalget har på den bakgrunn valgt ikke å vurdere virkningene av en eventuell omlegging i retning av tariffesting.

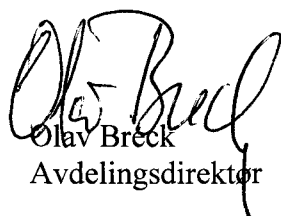
Eventuell tariffesting, og omfanget av denne, er opp til partene i arbeidslivet, men som utvalget påpeker; dette er en omfattende problemstilling som krever nærmere utredning.

Avslutningsvis – kort og krevende vei videre

Utvalget har gjort en god og grundig analyse av dagens tjenstepensjonsmarked i privat sektor, og skissert mulige løsninger for fremtiden som Sparebankforeningen, som nevnt ovenfor, finner å kunne støtte.

Banklovkommisjonen skal nå vurdere hvilke endringer i regelverket som er nødvendig for å få på plass en ny privat tjenstepensjon som er godt tilpasset ny folketrygd. Med tanke på at ny alderspensjon i folketrygden fases inn i 2011, og at pensjonsleverandørene må ha tilstrekkelig med tid til å tilpasse sine systemer, er det ingen liten utfordring kommisjonen står overfor.

Med vennlig hilsen

Olav Breck
Avdelingsdirektør

Rolf Mæhle
Assisterende direktør